

روزنه

ایرادهای شورای نگهبان به طرح اصلاح قانون انتخابات

● سخنگوی شورای نگهبان گفت ایرادهای این شورا به طرح اصلاح قانون انتخابات بیش از ۱۰ مورد است. هرچند شورای نگهبان اصل «استانی شدن» انتخابات را پذیرفته، عباسعلی کدخدایی درخصوص نظر نهایی شورای نگهبان درباره لایحه اصلاح قانون انتخابات با بیان اینکه این لایحه در جلسات متعدد شورای نگهبان بررسی شد، گفت: این لایحه پنجشنبه گذشته تا آخرین لحظات در حال بررسی بود و نظر شورای نگهبان تا پایان وقت امروز برای مجلس ارسال خواهد شد. به گزارش «ایسنا»، سخنگوی شورای نگهبان توضیح داد: طبق روال همیشگی و مانند همه مصوبات، به این لایحه نیز اشکالات و ایراداتی از نظر شرعی و قانون اساسی وارد است. موارد متعددی هم ابهام وجود داشت که متن مصوب گویا نبوده و مقصود قانون‌گذار در آن روشن نیست. کدخدایی از ایرادهای شورای نگهبان خبر داد: «پیش از ۱۰ مورد ابهام، حدود چهار مورد خلاف شرع و مواردی هم در لایحه اصلاح قانون انتخابات خلاف قانون اساسی بود. در رابطه با نفس استانی‌شدن نیز همان‌طور که گفته شد، شورای نگهبان ایرادی ندارد، اما روش‌هایی که برای استانی‌شدن ارائه شده بود، به نوعی ناقض حقوق نامزدها و شهروندان بود و کاهش مشارکت مردم به دلیل عدم تفکیک میان حوزه‌های اصلی و فرعی محل ایراد بود.» کدخدایی ادامه داد: بندهای دیگر قانون مبنی بر این ایراد و ماده ۳ و استانی‌شدن نیز مورد ایراد بود که همه این موارد برای نمایندگان ارسال خواهد شد. برای توجه به بحث عدالت انتخاباتی تأییدشده در سیاست‌های کلی نظام از سوی مقام معظم رهبری، این موضوع در لایحه ارائه‌شده رعایت نشده بود. ایراداتی نیز به اصل ۱۵ مبنی بر استفاده از واژگان غیرفارسی وجود داشت و یکی دیگر از ایرادات نیز مربوط به حقوق شهروندان مبنی بر ممنوعیت مطلق فعالیت کارکنان دولت در ساعات غیر اداری بود. اینکه همه کارکنان به صورت مطلق در ساعت غیر اداری از فعالیت ممنوع باشند، محل ایراد است.

سخنگوی شورای نگهبان در ادامه توضیح داد: در این لایحه، ابهاماتی درباره اقلیت‌های

دینی کشور وجود داشت که به نظر می‌رسد

اشکالاتی را به وجود آورده است و دارای

ابهاماتی بود که حقوق اقلیت‌های دینی را نقض

می‌کرد. ان‌شاءالله این موارد نیز اصلاح شود.

مواردی اشاره شده است که گروه‌های سیاسی و

احزاب و... مورد توجه بوده، اما احکام آنها برابر

نبود و به صورت مشخص بیان نشده بود که باید

به خوبی مشخص شود.

او افزود: مثلاً در ماده ۳۷ ممنوعیت تخریب

علیه نامزدها مطرح شده است و ممنوعیت

مطلقه نقد؛ به این معنا که رسانه‌ها نمی‌توانند

نسبت به نامزدها هرگونه نقدی را داشته باشند

که در اینجا سؤال شده آیا منظور مطلق نقد یا

نقدی که منجر به توهین، افترا و... باشد است که

در هر صورت این امر ناقض حقوق شهروندان

بوده است. در نتیجه، نظرات شورای نگهبان تا

پایان امروز به صورت تفصیلی برای مجلس

ارسال خواهد شد.

● سخنگوی شورای نگهبان گفت ایرادهای این شورا به طرح اصلاح قانون انتخابات بیش از ۱۰ مورد است. هرچند شورای نگهبان اصل «استانی شدن» انتخابات را پذیرفته، عباسعلی کدخدایی درخصوص نظر نهایی شورای نگهبان درباره لایحه اصلاح قانون انتخابات با بیان اینکه این لایحه در جلسات متعدد شورای نگهبان بررسی شد، گفت: این لایحه پنجشنبه گذشته تا آخرین لحظات در حال بررسی بود و نظر شورای نگهبان تا پایان وقت امروز برای مجلس ارسال خواهد شد. به گزارش «ایسنا»، سخنگوی شورای نگهبان توضیح داد: طبق روال همیشگی و مانند همه مصوبات، به این لایحه نیز اشکالات و ایراداتی از نظر شرعی و قانون اساسی وارد است. موارد متعددی هم ابهام وجود داشت که متن مصوب گویا نبوده و مقصود قانون‌گذار در آن روشن نیست. کدخدایی از ایرادهای شورای نگهبان خبر داد: «پیش از ۱۰ مورد ابهام، حدود چهار مورد خلاف شرع و مواردی هم در لایحه اصلاح قانون انتخابات خلاف قانون اساسی بود. در رابطه با نفس استانی‌شدن نیز همان‌طور که گفته شد، شورای نگهبان ایرادی ندارد، اما روش‌هایی که برای استانی‌شدن ارائه شده بود، به نوعی ناقض حقوق نامزدها و شهروندان بود و کاهش مشارکت مردم به دلیل عدم تفکیک میان حوزه‌های اصلی و فرعی محل ایراد بود.» کدخدایی ادامه داد: بندهای دیگر قانون مبنی بر این ایراد و ماده ۳ و استانی‌شدن نیز مورد ایراد بود که همه این موارد برای نمایندگان ارسال خواهد شد. برای توجه به بحث عدالت انتخاباتی تأییدشده در سیاست‌های کلی نظام از سوی مقام معظم رهبری، این موضوع در لایحه ارائه‌شده رعایت نشده بود. ایراداتی نیز به اصل ۱۵ مبنی بر استفاده از واژگان غیرفارسی وجود داشت و یکی دیگر از ایرادات نیز مربوط به حقوق شهروندان مبنی بر ممنوعیت مطلق فعالیت کارکنان دولت در ساعات غیر اداری بود. اینکه همه کارکنان به صورت مطلق در ساعت غیر اداری از فعالیت ممنوع باشند، محل ایراد است.

سخنگوی شورای نگهبان در ادامه توضیح

داد: در این لایحه، ابهاماتی درباره اقلیت‌های

دینی کشور وجود داشت که به نظر می‌رسد

اشکالاتی را به وجود آورده است و دارای

ابهاماتی بود که حقوق اقلیت‌های دینی را نقض

می‌کرد. ان‌شاءالله این موارد نیز اصلاح شود.

مواردی اشاره شده است که گروه‌های سیاسی و

احزاب و... مورد توجه بوده، اما احکام آنها برابر

نبود و به صورت مشخص بیان نشده بود که باید

به خوبی مشخص شود.

او افزود: مثلاً در ماده ۳۷ ممنوعیت تخریب

علیه نامزدها مطرح شده است و ممنوعیت

مطلقه نقد؛ به این معنا که رسانه‌ها نمی‌توانند

نسبت به نامزدها هرگونه نقدی را داشته باشند

که در اینجا سؤال شده آیا منظور مطلق نقد یا

نقدی که منجر به توهین، افترا و... باشد است که

در هر صورت این امر ناقض حقوق شهروندان

بوده است. در نتیجه، نظرات شورای نگهبان تا

پایان امروز به صورت تفصیلی برای مجلس

ارسال خواهد شد.

سخنگوی شورای نگهبان با بیان اینکه

اصلاحات اشاره‌شده باید تشریفات خاص خود را

طی کند، گفت: مجلس و وزارت کشور می‌توانند

زمان قطعی را اعلام کنند، اما اگر استعفاها را

حفاظ کنیم، تا اواخر خرداد فرصت است و افرادی

که می‌خواهند وارد گردونه انتخابات شوند، باید

احکام رعایت شود، اما اگر برای این زمان باشد،

منوب به اجرایی‌شدن است و نمی‌تواند لازم‌الاجرا

باشد.

کدخدایی تأکید کرد: اگر اصلاحیه لازم‌الاجرا

نشود، طبیعتاً قانون فعلی حاکم خواهد بود و ما

انتظار داریم مجلس محترم بتواند قانون نمایانند

را اصلاح کند و آن ابلاغ و لازم‌الاجرا شود.

او افزود: اختیارات شورا در این خصوص

محدود است و ما تابع قانون هستیم. قوانین

نظارت بر انتخابات محدودیت دارد و ما باید

مطابق قانون عمل کنیم.کدخدایی در پایان در

پاسخ این پرسش که آخرین وضعیت لایحه

مربوط به انتخابات که تقدیم مجلس شده،

چگونه است و آیا این لایحه تا زمان انتخابات

پیش‌رو عملی خواهد شد یا خیر؟ گفت: اطلاعی

ندارم. اگر منظور شما لایحه دولت است، در

جریان آن نیستم؛ ولی فکر کنم برای بررسی آن

زمانی‌مانده باشد.سخنگوی شورای نگهبان

در پاسخ به پرسش دیگری درباره ممنوعیت

نام‌نویسی نمایندگان باسابقه بیش از سه دوره

برای شرکت در دور آینده انتخابات مجلس نیز

گفت: این موضوع ظاهراً در قالب تبصره الحاقی

در صحن مجلس به اصلاحات قانون انتخابات

ملحق شد که متأسفانه متن مصوبه اشکالات

ادبی دارد و ظاهراً فاشتی در مجلس صورت

گرفته که این متن تصویب شده است. او افزود: اما

اساساً این ممنوعیت مخالف به اصل ۲۰ قانون

اساسی است که آزادی‌های مردم را تضمین کرده

است. وقتی محدودیتی برای نمایندگی در قانون

اساسی نداریم، قانون عادی نمی‌تواند از قانون

اساسی فراتر رود و از آزادی‌ها و محدود کند.

سیاست

به مناسبت زادروز دکتر محمد مصدق

جان سخت دیپلماسی

خاتمه داد.»دفاع مصدق از مواضع ایران در لاهه

نشانگر اعتقاد راستین او به اصل قانون‌گرایی و

رعایت قواعد بین‌المللی بود. مصدق همواره به

صراحت استدلال می‌کرد که ایران در پی ملی‌کردن

نفت خود است، همان‌طور که سال‌ها پیش

انگلسنات این موضوع را درباره صنعت فولاد خود

انجام داده است؛ بنابراین روش او استفاده کامل

از ظرفیت‌های دیپلماتیک بود، اما درعین‌حال

هیچ‌گاه از مواضع خود در برابر قدرت‌طلبی‌های

دول خارجی کوتاه نمی‌آمد.

اشتباه استراتژیک

گرچه مصدق در تمام مراحل ملی‌شدن صنعت

نفت پای از منافع مردم ایران عقب نراند، اما پس از

ملی‌شدن، حس ملی‌گرایی افراطی به پاشنه آشیل

او تبدیل شد؛ به‌نحوی‌که در موضوع حل‌وفصل

بحث غرامت انگلستان تحت‌تأثیر افرادی مانند

حسینی، دیگر عنصر مذاکره را دستاویز خود قرار

ندارد. البته گفته می‌شود او با اصل پرداخت

غرامت موافق بود و القانات اطرافیانش تصور کرد

که با پذیرش غرامت -که یک امر کاملاً حقوقی،

قانونی و منطبق با قواعد بین‌المللی بود- لکه

تیرهای در کارنامه ملی خود برچای می‌گذارد.

مصدق با تأثیرپذیرفتن از سخنانی مبنی بر اینکه

انگلیسی‌ها می‌خواهند غرامت هفتگنی از ایران

بگیرند، سرهای مذاکره را بست و در حالی بود

که شاید خود مصدق هم می‌دانست که تعیین

غرامت بر اساس اصول کارشناسی انجام می‌شد.

اگر مصدق در مسیر تحرکات سیاسی خود

به‌جای آنکه منافع ملی را مطلقاً در عدم مواجهه

با کشورهای غربی می‌دید، به صورت مستمر

مذاکرات را بعد از ملی‌شدن صنعت نفت ادامه

می‌داد، ای‌بسا دولتش نیز سقوط نمی‌کرد و ایران

دچار یک انحطاط سیاسی و توسعه‌ای نمی‌شد؛

بنابراین می‌توان دریافت که اغراق در بیگانه‌ستیزی،

سیاست‌مداری مانند مصدق را هم از رویدادهای

واقعی سیاست دور می‌کند و اجازه نمی‌دهد که

منافع واقعی ملت ایران به دست بیاید.

نشانگر اعتقاد راستین او به اصل قانون‌گرایی و

رعایت قواعد بین‌المللی بود. مصدق همواره به

صراحت استدلال می‌کرد که ایران در پی ملی‌کردن

نفت خود است، همان‌طور که سال‌ها پیش

انگلسنات این موضوع را درباره صنعت فولاد خود

انجام داده است؛ بنابراین روش او استفاده کامل

از ظرفیت‌های دیپلماتیک بود، اما درعین‌حال

هیچ‌گاه از مواضع خود در برابر قدرت‌طلبی‌های

دول خارجی کوتاه نمی‌آمد.

اشتباه استراتژیک

گرچه مصدق در تمام مراحل ملی‌شدن صنعت

نفت پای از منافع مردم ایران عقب نراند، اما پس از

ملی‌شدن، حس ملی‌گرایی افراطی به پاشنه آشیل

او تبدیل شد؛ به‌نحوی‌که در موضوع حل‌وفصل

بحث غرامت انگلستان تحت‌تأثیر افرادی مانند

حسینی، دیگر عنصر مذاکره را دستاویز خود قرار

ندارد. البته گفته می‌شود او با اصل پرداخت

غرامت موافق بود و القانات اطرافیانش تصور کرد

که با پذیرش غرامت -که یک امر کاملاً حقوقی،

قانونی و منطبق با قواعد بین‌المللی بود- لکه

تیرهای در کارنامه ملی خود برچای می‌گذارد.

مصدق با تأثیرپذیرفتن از سخنانی مبنی بر اینکه

انگلیسی‌ها می‌خواهند غرامت هفتگنی از ایران

بگیرند، سرهای مذاکره را بست و در حالی بود

که شاید خود مصدق هم می‌دانست که تعیین

غرامت بر اساس اصول کارشناسی انجام می‌شد.

اگر مصدق در مسیر تحرکات سیاسی خود

به‌جای آنکه منافع ملی را مطلقاً در عدم مواجهه

با کشورهای غربی می‌دید، به صورت مستمر

مذاکرات را بعد از ملی‌شدن صنعت نفت ادامه

می‌داد، ای‌بسا دولتش نیز سقوط نمی‌کرد و ایران

دچار یک انحطاط سیاسی و توسعه‌ای نمی‌شد؛

بنابراین می‌توان دریافت که اغراق در بیگانه‌ستیزی،

سیاست‌مداری مانند مصدق را هم از رویدادهای

واقعی سیاست دور می‌کند و اجازه نمی‌دهد که

قرار دهیم متوجه می‌شویم که سیا

به ... پول پرداخت کرده تا برای

سرنگونی مصدق تظاهرات

سازماندهی کند. این بخش نشان

می‌دهد که میحث قبلی درباره

نقش برخی از شخصیت‌های

مطرح در سازماندهی تظاهرات

حقیقت داشته است. در این گزارش

هیچ‌گونه اشاره‌ای نشده که... از

سیا پول دریافت کرده است؛ اما در

این اسناد آمده است که اطرافیان

او پول دریافت می‌کرده‌اند. با

خوانش اسناد سیا علاوه بر آنکه

جدایی برخی از شخصیت‌ها از

نهضت ملی‌شدن صنعت نفت به

وضوح آشکار می‌شود، می‌توان

دریافت که مصدق در تمام این

احوال حتی لحظه‌ای و ذره‌ای

از منافع ملت ایران برای مصالح

فردی عقب‌نشینی نکرد و زبان و

عمل او یکی بود؛ بنابراین علاوه بر

آنکه باید اشتباه استراتژیک مصدق

در موضوع غرامت را یکی از علل

مهم فراهم‌شدن زمینه‌های کودتا

دانست، از جفای یاران نیز نباید

غافل شد.

محوریت تاریخی مصدق

تمام موضوعات گفته شده و بیش از اینها

مصدق را در نگاه مردم به یک اسطوره تبدیل

کرده است؛ چه آن زمانی که او در قدرت بود، چه

در دوران حصر و چه اکنون که سال‌ها از مرگ او

می‌گذرد. مصدق در آینه تاریخ اشتباهاتی داشت؛

اما وقتی به کلیت جریان فکری و عملی او نگاه

می‌کنیم، درمی‌یابیم که تمام رویکردهای درست یا

گاهی نادرست او با هدف تأمین منافع ملت ایران

بوده.

مصدق آن‌قدر به حق حاکمیت مردم باور

داشت که در کنار ملی‌کردن صنعت نفت، یکی

از مهم‌ترین اهداف خود را سامان‌دهی قانون

انتخابات می‌دانست و همواره درصدد بود تا

اختیارات شاه را به نفع مردم کاهش دهد. در

حقیقت اگر یک بار در حوزه عمل و نظر نهضت

مشروطیت، به صورت علنی اختیارات شاه ایران

را مشروط کرد، مصدق نیز در عمل ثابت کرد که

مشروطه‌ای ملی‌تر و اجرایی‌تر را در سر دارد.

چنین شخصیتی آن‌قدر مورد احترام تمام فعالان

سیاسی، مورخان و اندیشمندان تاریخ معاصر

بوده است که کمتر کسی به صورت مطلق محمد

مصدق را نفی می‌کند. حتی اگر به آرای نیروهای

چپ نیز مراجعه کنیم، مصدق در نگاه آنها هم

محترم است.

خصائل سیاسی و رفتاری او آن‌قدر در نگاه

مردم ایران برجسته بوده است که در میان انبوه

شعارهای کاریزماتیک چپ‌گرایانه، اندیشه ملی را

ترویج داد و تا امروز که تصاویر آن سیاستمدار

بزرگ در زندگی مردم ده ۹۰ یافت می‌شود، راه و

اندیشه او ادامه دارد. علاوه‌براین حتی نوع نگرش

او در حوزه کسب منافع ملی در شرایط بحرانی

امروز که زیاده‌خواهان خارجی انواع فشارهای

بین‌المللی را بر ایران تحمیل می‌کنند، هنوز هم

قابل‌اعتناست.

شمارهٔ ۵۸ اندیشهٔ پویا منتشر شد

اصلاح طلبی شده‌است انحصار طلبی

شرح یک زندگی سیاسی: گفت‌وگو بافازنه هاشمی

به همراه روزنوشت‌های منتشر نشده‌او

ناگفته‌های دیدارهای انتخاباتی در سال ۱۳۷۵

بردهرداری از دوم خرداد

رمز گشایی از خاطرات سال ۱۳۷۵ هاشمی رفسنجانی

در گفت‌وگوهایی با: عباس عبدی، حسین مرعشی

محمدعلی ابجدی، علی هاشمی، فیض‌الله عرب‌سرخی

رویداد

برخی از تحقیق وتفحص برای